

Vattenmyndigheten Södra Östersjön
Frida Eklund
frida.eklund@lansstyrelsen.se
010-223 85 02

Klimat- och näringsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över remiss av promemorian Ytterligare steg för att förbättra genomförandet av MKB-direktivet

Ert diarienummer: KN2023/04664

Länsstyrelsen Kalmar län i sin roll som Vattenmyndighet för Södra Östersjöns vattendistrikt (nedan Vattenmyndigheten) har tagit emot remisshandlingar som rör promemorian Ytterligare steg för att förbättra genomförandet av MKB-direktivet.

Sammanfattning

Vattenmyndigheten är positiv till att möjlighet för anmälan för uttag för jordbruksfastigheters husbehovsförbrukning införs.

I promemorian saknas dock en beskrivning av konsekvenserna för djurgårdarna om underlaget i anmälningsärendet visar på att tillräckligt mycket vatten av god kvalitet inte finns att tillgå.

För att djurgårdar i sydöstra Sverige ska få de bästa förutsättningarna för ett långsiktigt hållbart vattenuttag föreslår Vattenmyndigheten att anmälan om djurgårdars vattenförsörjning kompletteras med vattneffektiviseringsrådgivning i enlighet med de bindande åtgärder som finns i [Delåtgärdsprogram mot torka och vattenbrist 2022-2027 Södra Östersjöns vattendistrikt \(vattenmyndigheterna.se\)](#)

Lagstiftning grundvattenuttag

Under de senaste åren har Sveriges bristande kunskaper om vattenuttag uppmärksamats. Många av Sveriges yt- och grundvattenuttag är idag helt oreglerade och verksamhetsutövare bedriver uttag av vatten utan tillstånd, anmälan eller tillsyn. Lagstiftningen innehåller många möjligheter till undantag från skyldighet att söka tillstånd, vilket medför svårigheter för både tillsynsmyndighet och verksamhetsutövare. Särskilt tydligt blir detta för grundvattenuttag, där möjlighet till anmälan saknas enligt dagens lagstiftning. I många sammanhang har det påpekats att en översyn av lagstiftningen kring vattenuttag behövs.

Vattenmyndigheten ser därför positivt på förslaget om att införa anmälan för djurgårdars och jordbruksfastigheters husbehovsförbrukning. Samtidigt skulle Vattenmyndigheten gärna se fler möjligheter för anmälan av grundvattenuttag vid mindre och okomplicerade grundvattenuttag, som exempelvis provpumpningar, mindre samfällda vattentäkter, annan mindre grundvattenbortledning osv.

Djurgårdars vattenförsörjning i sydöstra Sverige

Under de senaste åren har problem med vattenbrist, låga grundvattennivåer och torka uppmärksammats alltmer i Sverige. Problemen förväntas öka i ett förändrat klimat, och de största utmaningarna idag och i framtiden finns i de sydöstra delarna av Sverige.

Djurgårdars vattenförsörjning har under lång tid varit oreglerade och utgått från gammal lagstiftning. Vattenmyndigheten gör bedömningen att djurgårdarna i anmälningsärendena i sydöstra Sverige måste visa att de har tillgång till tillräckligt mycket vatten av god kvalitet för en robust vattenförsörjning. Det bedöms viktigt att djurgårdarna, genom provpumpning och hydrogeologiska undersökningar, visar att tillräckligt mycket vatten finns. Vidare bör det i underlaget finnas en fullständig kemianalys och bedömning av uttagen vattenmängd. Det saknas i promemorian en beskrivning över vilket underlag som länsstyrelserna kan behöva för att pröva en anmälan och för att kunna bedöma om det aktuella grundvattenuttaget är betydande miljöpåverkan.

I promemorian anges att djurgårdar på Öland och Gotland ska särbehandlas på grund av att Öland och Gotland har begränsande grundvattenresurser. I [Delförvaltningsplan mot torka och vattenbrist 2022-2027 Södra Östersjön \(vattenmyndigheterna.se\)](#) anges att de största problemen med vattenbrist och torka i framtiden kommer bli som störst för de yt- och grundvattenresurser som redan idag har minst marginal, det vill säga där det råder knapp tillgång redan idag. Vidare anges att risk för vattenbrist i små grundvattenmagasin ska uppstå idag och i framtida klimat är påtaglig i större delen av distriktet, men större delen av Kalmar och Östergötlands län, samt kustområdena i Blekinge, Skåne och Gotland är särskilt känsliga för torrperioder i små grundvattenmagasin, se vidare [SGUs Kartvisare](#) över grundvattentillgångar i små magasin. Vattenmyndigheten gör därmed bedömningen att det finns områden på fastlandet som är lika begränsande ur ett grundvattenperspektiv som Öland och Gotland, och det att den lägre gränsen för anmälningsplikt kan behöva utökas.

I promemorian uppskattas att drygt 600 jordbruksföretag med djurskötsel kommer att bli föremål för anmälningsplikt efter att bestämmelserna trätt i kraft. Om tillsynsmyndigheten i anmälningsärendet bedömer att vattenverksamheten kan antas medföra betydande påverkan ska myndigheten förelägga den som har gjort anmälan att ansöka om tillstånd. Det saknas dock en uppskattning hur många av dessa djurgårdar som kan bli föremål för tillståndsprövning. Den tidsuppskattning som rör Länsstyrelsernas arbetsinsats rör endast om anmälningsärenden, det saknas uppskattning över Länsstyrelsernas arbetsinsats i samband med eventuella tillståndsprövningar. Vattenmyndigheten gör bedömningen att länsstyrelserna i sydöstra Sverige får den största arbetsbördan.

Delåtgärdsprogram mot torka och vattenbrist 2022-2027

I [Delåtgärdsprogram mot torka och vattenbrist 2022-2027 Södra Östersjöns vattendistrikt \(vattenmyndigheterna.se\)](#) finns åtgärder för rådgivning kring vattneffektivisering för bland annat företag, industri samt vattenförsörjning inom jordbruks- och trädgårdsnäringen. Åtgärderna ska genomföras så att de bidrar till att miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten följs.

Havs- och vattenmyndigheten och Jordbruksverket ska tillsammans med Länsstyrelserna utveckla metoder, och Länsstyrelserna ska genomföra rådgivningen.

Exempelvis anges för Jordbruksverkets åtgärd 1 i Delåtgärdsprogrammet:

Djurgårdarnas långsiktiga vattenförsörjning behöver tryggas genom vattenbesparande teknik samt rådgivning. Rådgivningen kan handla om möjligheter till ökat uttag, utformning av vattentäkter, vattenrening och planering för att öka beredskapen för att hantera avbrott i 14 vattenförsörjningen. Rådgivningen gäller både företag som är anslutna till det allmänna vattenätet och företag med eget uttag av vatten.

Samtidigt anger flera åtgärdsmyndigheter i återrapporteringen för Delåtgärdsprogrammet att de av olika skäl inte påbörjat arbetet med åtgärden som rör vatteneffektivisering.

Vattenmyndigheten föreslår därför att anmälan om djurgårdars vattenförsörjning som anges i promemorian kompletteras med en resursförstärkning kring en rådgivningsinsats i sydöstra Sverige i enlighet med de bindande åtgärder som finns i Delåtgärdsprogrammet mot torka och vattenbrist. En sådan kombinerad insats behövs för att hantera verksamhetsutövarnas behov och bör ge djurgårdar i sydöstra Sverige bättre förutsättningar för ett långsiktigt hållbart vattenuttag.

Beslut avseende detta yttrande har fattats av vattenvårdsdirektör Irene Bohman efter föredragning av samordnare Frida Eklund.

Irene Bohman

Frida Eklund

Beslutande

Föredragande

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.